

Análise e comentario de “Pintura” (Tàpies)

Datos técnicos da obra:

Cronoloxía: 1955

Autor: Antoni Tàpies

Estilo: Informalismo pictórico

Localización: Museo Reina Sofía (Madrid, España)

Contexto histórico-artístico da obra

Trala IIGM comeza unha nova etapa na arte estreitamente vinculada coa evolución dos tempos. Créanse múltiples e novidosas formas de expresión debidas á total liberdade de creación para reinterpretar a nova realidade. Estas tendencias establecen unha ruptura coas correntes estéticas anteriores, e nelas búscase a orixinalidade e provocar unha nova ollada do espectador ante a obra da arte.

En paralelo co Expresionismo Abstracto americano, o Informalismo xurdiu en Europa cara 1945. Afín ao ambiente anímico da posguerra, de desalentado, de absurdo, reflicte a súa expresividade con total liberdade en canto ao uso da pintura e os materiais. En lugar de empregar o debuxo introduce signos e garabatos.

Dentro do Informalismo distínguense diferentes tendencias. Por exemplo, a pintura matérica, que utiliza area, aglutinantes, farrapos, madeiras ou serrín, ademais de desgarros e cortes no lenzo; e a corrente tachista ou manchista, que usa manchas de cor.

Entre os seus artistas destacan Pierre Soulages, Lucio Fontana e o Grupo Cobra, e entre os españois atópanse algúns dos informalistas máis recoñecidos como Manolo Millares, Martín Chirino, Antonio Saura e Antoni Tàpies.

Tàpies (1923-2012) foi un dos principais expoñentes do informalismo e un dos artistas españois máis destacados do s. XX. De formación autodidacta, creou o seu propio estilo dentro das vangardas pictóricas, cun estilo abstracto pero cheo de simbolismo, dándolle gran importancia ao sustrato material do cadro. Na súa obra destaca un marcado sentido espiritual, de xeito que o soporte material transcende o seu estado para buscar unha profunda análise do ser humano. Amosa influencias do existencialismo e da filosofía oriental.

Representante da chamada “pintura matérica”. Tàpies utiliza materiais non artísticos, de reciclaxe, ou refugallo, como cordas, area, cemento, papeis ou po de mármore.

Nas súas obras mestura diversos materiais que dan ás súas obras a consistencia de muros, engadíndolles signos ou símbolos que recordan aos “grafittis” (cruces, luas, asteriscos, letras, números...). Para Tàpies, estes símbolos fan referencia a temas como a vida e a morte, a soidade, a incomunicación ou a sexualidade.

Outro rasgo característico de Tàpies é a súa austeridade cromática, con cores frías e terrosas (ocres, marróns, grises, beiges, negros), “proprios da vida interior do artista” e o mundo filosófico.

Tàpies amosa unha nova visión da realidade máis sinxela e cotiá, dotándoas de maior espiritualidade. Baséase nas angustias e medos do existencialismo, pero tamén reivindicando a liberdade, a importancia do individuo e o sentido da vida.

Análise formal da obra.

A principios da década dos 50, tras superar a súa etapa figurativa e “magicista-surrealista” que o caracterizaba, a obra de Tàpies foise perfilando paulatinamente cara a **abstracción**. En 1952 aínda convivían ámbalas dúas vías, e en 1953 aparecen xa os primeiros atisbos de **elementos táctiles**, que veñen a sumarse ao puramento visual.

Sen embargo, non sería ata **1955** (data na que se encadra a presente obra), na que o emprego de **materiais alleos á pintura** (areas, cemento), empezen a converterse nos actores principais da obra de Tàpies, creando a estética que o caracteriza.

As obras de Tàpies deste período e da década seguinte, representan unha **novidosa e persoal linguaxe** baseada na **liberdade absoluta do artista**, na que os valores plásticos baséanse tanto no visual como nas **calidades táctiles dos materiais empregados** (as chamadas **texturas**). Neste tipo de obras, Tàpies realiza **“auténticos muros nos seus cadros”**, ás veces con composicións moi estruturadas e sereas, e outras máis libres e violentas. Son obras relacionadas coa abstracción, introducindo ás veces **signos** (na presente obra, por exemplo, un elemento cruciforme na esquerda do lenzo), caligrafías ou números.

Neste tipo de obras, o **material convértese no protagonista absoluto** co que o autor xera unha estética, e non ao revés. A través da materia, Tàpies descubre un **novo mundo**, **“a poética da materia”**, alonxado do concepto tradicional do estético ou dunha proposta formal pechada. Un novo mundo no que crea un estilo moito máis libre (aínda que non indefinido), capaz de evocar un universo novo de sensacións para o espectador.

Conclusión.

Os **anos 50 foron unha das etapas máis interesantes de Tàpies**, nas que realiza os seus grandes **cadros matéricos** e que duraría ata 1970, momento no que comeza a introducir obxectos cotiás nas súas obras e a realizar esculturas e “ready-mades” cercanos á chamada “Arte Póvera”.